

nevidomí (mezi) námi

Vydání publikace bylo finančně podpořeno Evropskou unií v rámci programu Transition Facility
a Ministerstvem zdravotnictví České republiky

Okamžik, Praha 2007

Už od dětství mám ráda knihu Antoina de Saint-Exupéryho Malý princ. Zpočátku jsem tento půvabný příběh o človíčkovi putujícím po různých planetách a objevujícím nové světy vnímala jako pohádku. Postupem času mi ale docházelo, kolik životní pravdy se v textu francouzského spisovatele a letce skrývá. Při setkání s nevidomými lidmi během příprav na výstavu jsem si několikrát na kouzelnou postavíčku prince vzpomněla.

Poprvé, když jsem pozorovala, s jakou láskou lze, ač beze zraku, koupat malou dcerku. Později, když jsem cítila bolest při vyprávění o barvách, které jsou už jen vzpomínkou. Nebo, do třetice, když jsem u šálku čaje a vodní dýmky obdivovala slova plná vnitřního klidu a nadhledu: ...vyfotťe mě, jak umím normálně – obyčejně žít... Pociť, že nalézám nová netušená „území“, pro mne byl velmi silný...

Jsem moc ráda, že Vám mohu představit několik „obyčejně neobyčejných lidí“, se kterými jsem se setkala, alespoň prostřednictvím fotografií a jejich vlastních komentářů... Až si budete prohlížet černobílé snímky, můžete na chvíli podlehnout fascinujícímu dojmu, že lidé se zrakovým postižením mohou bez problémů lézt na skály, střílet z luku, paličkovat nebo třeba vychovávat děti. Nenechte se ale mýlit – za všemi malými či většími „vítězstvími“ je ukryto mnoho času, energie a vůle. Navíc je pravdou, že zdaleka ne všem nevidomým se podobné činnosti opravdu daří...

Přeji Vám, abyste, stejně jako já, cítili silné lidské příběhy. Aby Vás napadaly otázky a nebáli jste se je někomu z nevidomých lidí položit. Aby Vám, stejně jako mně, v hlavě zněla ta známá věta Malého prince:

Co je důležité, je očím neviditelné...

Petra Chmelařová



nevidomí (mezi) námi

MAMINKA

KATEŘINA GŮROVÁ

Ráda se s Dorinkou stávám dítětem – smějeme se spolu, řádíme...

...Od doby, co máme Dorinku, jsem se přestala bát rodičovství, přijmout roli maminky. Dřív jsem si to nedovedla představit. Měla jsem strach, že mě děti nebudou brát partnersky a respektovat s těma očima... Občas mě to teď sice také napadá – že mě můžou obelhat, že si mě přestanou vážit, když nevidím... Už do toho ale jdu s odvahou, už to není strach... Překvapuje mě, že ten vztah s Dorinkou je vřelej, silnej. Je přesvědčující a já nemusím žárlit na manžela – bere nás oba stejně, bez srovnávání...
...Mám ráda práci, ráda jsem studovala, baví mě seberozvoj – rodina a děti jsou ale na prvním místě...

...Mám to jednoduchý – nevidím nic. Světlo a tmu ne, možná trochu mlhu před očima – ale ta není shodná s realitou...



BĚŽEC A BÁSNÍK

PETR HAKEN

Píšu v rauši...

...Běhání – to je můj druhý život. Přináší mi to stejné potěšení jako práce. Dodává mi sílu, energii a rovnováhu...

...Čtenáři mé poezie říkají „Tvé verše jsou smutné, vážné!“

Smutek je ale přece hezká nálada. Všichni píšou v depresi, já v žádném případě. Inspiraci mi dodává běhání.

Když přiběhnu, všechno je okysličený, uvolněný a píše se pěkně...

...Poezie se musí psát podle nějakých pravidel. Nejprve improvizace – mám téma, sednu si před počítač a napíšu všechno, co mě napadá – třeba tři stránky. Čím mě toho více napadá, tím lépe – je potom z čeho vybírat. Ten první text, co vznikne, mám nejradši, to ostatní je dřina... Improvizace jde totiž z hloubky duše, rozum nastupuje později... Přijdu pak za týden a začnu s tím textem pracovat – no a na konci je poezie... Když je ale báseň hotova, vlastně ji ztratím...



LUKOSTŘelec

JIŘÍ MOJŽÍŠEK

Já jsem hračička. Pro mě je radost hledat cestičky a řešit to, co je neřešitelné.

.....

...První impuls ke střelení mi dala Angelika H. – přesvědčil jsem ji, aby mě vzala na střelnici a půjčila mi luk. Ale podle zvukového majáčku se mi střílelo blbě. Hledal jsem „cestičky“, chtěl jsem to řešit. Zkoušel jsem to opticky, ale časem jsem tenhle způsob vzdal. Hledal jsem jinou cestu – udělal jsem elektronický zaměřovač a s ním jsem pak půl roku trénoval doma v obýváku. Potom jsem měl malý luk, lehoučký – ten jsme používali s dětmi na táborech...

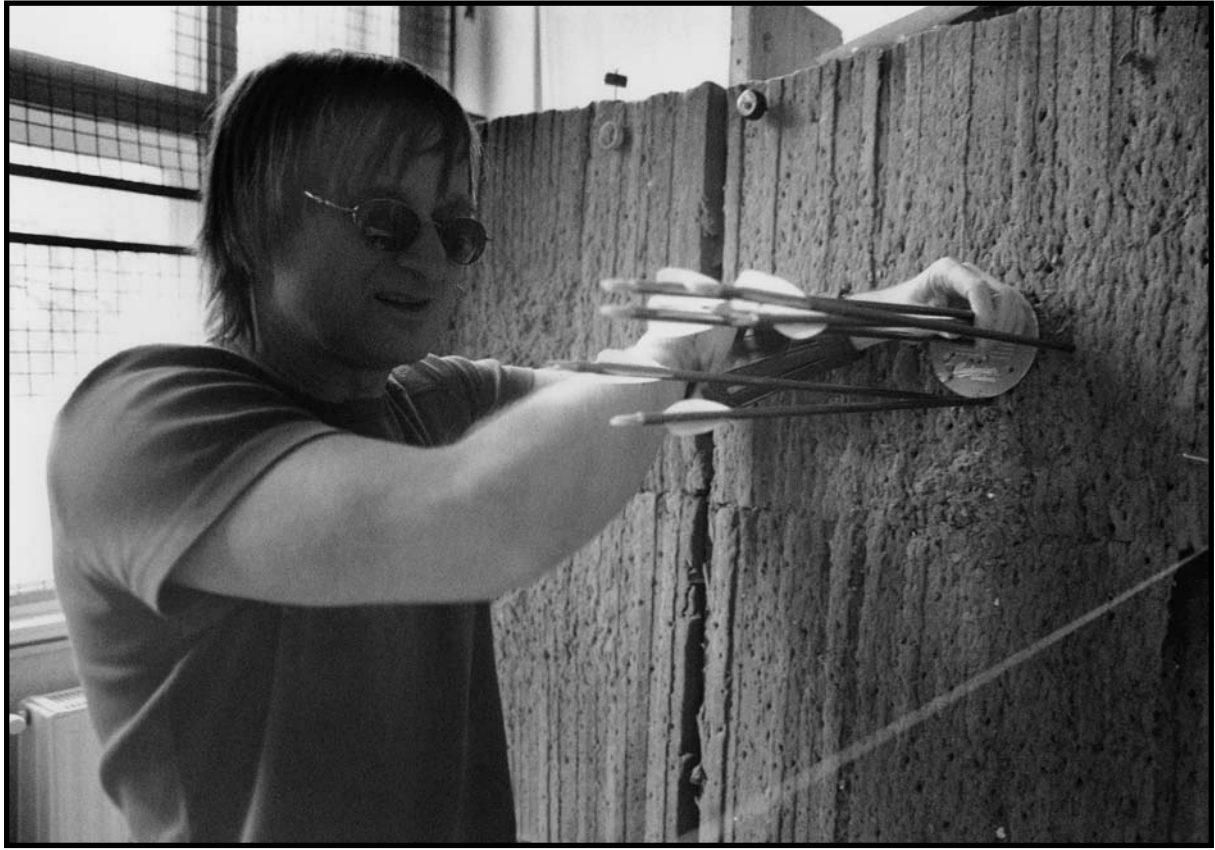
...Celkem náhodou jsem zjistil, že se před časem konalo Mistrovství světa nevidomých (to bylo kolem roku 2002–2003 v Novém Městě nad Metují). Říkal jsem si „Ty jo!“ a začal se zajímat, zda se bude konat něco podobného. Odpověď zněla „ne“...

...Ptal jsem se aspoň, jak se střílí v zahraničí, rozhodl se, že musím přesvědčit svět o mé vlastní technice a začal trénovat, samozřejmě po svém. V jiných zemích se totiž střílí s asistentem. Nevidomý má fixované nohy, natáhne luk, hřbetem ruky se dotýká stojanu (ten nastaví asistent) a tím zaměřuje. Závodníci musí tvrdě trénovat správný postoj, při kterém mají stále ztuhlé svaly. Ti, co tento postup používají, tomu věnovali desítky let – spoustu času a energie. No a někdo, jako já, jim začne vyprávět, že je to pro kočku. To nemělo a nemá šanci na úspěch. Už mě to ale nezlobí... V naší republice už nás střílí víc a rozčilovat se na někoho v zahraničí, že si od nás „nechce vzít bonbón“... proč?

www.blindarchery.wz.cz

Nová metoda míření, která by mohla přispět k rozšíření zájmu nevidomých o lukostřelbu, byla vyvinuta a prakticky ověřena v České republice. Její princip spočívá v přímém spojení dolního okraje terčovnice s velmi jednoduchými mířidly na luku střelce nylonovým vláknem. Skutečnost, že mířidla jsou součástí luku, poskytuje nevidomému střelci velkou volnost pohybu celého těla, takže způsob míření se výrazně přibližuje míření lukostřelců vidících. Mířidla jsou konstruována tak, že při konkrétním míření střelec využívá citlivosti konečků prstů, stejně jako při čtení Brailleova písma.

Funkce napnutého vlákna neusnadňuje mechanicky vlastní míření, ale je obdobou užití kamery nebo zařízení pro vysílání elektromagnetického nebo světelného signálu mezi střelcem a terčem. Samozřejmě s nesrovnatelně nižšími finančními náklady. Mechanické spojení luku a terče využívá vlastně podobného principu, jaký se užívá běžně v atletice při spojení běžce a jeho traséra. Po více než dvouleté zkušenosti dává tato metoda velmi slibné výsledky.



LUKOSTŘELKYNĚ

MÁRIA NOVÁKOVÁ

Na tom není nic zvláštního – prostě si střílím pro potěšení...

...Úspěšná, pokud jde o měřítko lukostřelecké, asi nejsem, za sebe ale ano.

Učím se ovládat své tělo a myšlenky. Nechci být pod vlivem svých nálad, tak se snažím kontrolovat sebe sama. Život je strašně krátký na to, abychom ho promarnili brečením...

...Jak vidím? Občas se netrefím – vidím beztvarou skvrnu a myslím si, že jsou to třeba dveře a ono je to něco jiného. Pokud se ale dozvím, že to beztvaré „cosi“ je tohle či ono – příště už jdu dobře...

...Ráda zkouším chodit sama. Když se netrefím, alespoň vím, co je vpravo nebo vlevo. Když mě někdo přímo nasměruje, neznám z okolí nic. Když potřebuji, řeknu si. To je dokonalá zkušenost okolí, když můžu provádět vlastní korekce...

...Když jsem byla bláznivá holka (ted' jsem někdy taky, ale už míň) a potřebovala jsem vědět, co je například ve vestibulu, složila jsem hůl a pozvolna jsem si zkoušela tím prostorem projít. V sobě jsem měla jistotu a klid... Ta stoprocentní jistota znamenala, že se mi podaří udělat to, co chci. Myslím, že u všeho je důležité vnitřní přesvědčení.



CVIČITELKA VODICÍCH PSŮ

JITKA LEBEDOVÁ

Mým snem v životě je nejen se vyrovnat zdravým, chci být lepší...

...Spousta lidí se ptá „to vám není líto dát toho pejska pryč?“ Jsou lidi, kteří pejska cvičí, a pak to obrečí. Já jsem si udělala podvědomě citovou bariéru. Mazlím se s pejskem, ale jen tak, nepřeháním to, ne jako s mými dvěma psy... U těch, co cvičím, se snažím podvědomě hledat chyby, abych se s nimi mohla rozloučit. Je to obranej reflex...

...Dokážu se rozbřečet, když klient se psem dobře funguje a děkuje nebo volá, jaké dělá pokroky...
...Za tu dobu, co cvičím psy, bych si nechala pro sebe asi jednoho. Mám totiž trochu jiná měřítka – pes pro mě by měl být hodně oddaneý, závisleý. Když třeba při práci psa přivolám, jsem ráda, pokud se div neroztrhne, jen aby přišel hned, když ho právě volám. Kdybych třeba mému Larrymu u zdi řekla „dveře“, tak se mi bude snažit natolik vyhovět, že by je tam okamžitě vyhrabal. Je na něm vidět, že mě miluje jako nikoho na světě – kdyby před ním bylo sto buřtů, tak dá přednost mně...

...I na parkuru agility se chová jako vodící pes – hlídá mě, otáčí se, klidně shodí tyčku, jen aby mne zkontroloval. Záleží mu na tom, co udělám, sleduje každý můj pohyb, na můj povel okamžitě poslechne
...Pro mě je parkur těžký, protože musím sledovat spoustu věcí – běžím, orientuju se, sluchem hledám, kde mám psa a u toho všeho jde o rychlost... Adrenalin mám ale ráda... Raději soutěžím se zdravými – co si vyběhám, to si vyběhám – berou mě, jaká jsem... Vše je otázka vztahu a komunikace se psem... Larry vodí, závodí agility, dělá tanec se psem a také běhá s amortizérem (tahá mě na koloběžce)... zvládá přitom i vodit, takže se nebojím... Na agility jsem ráda s lidma, co mě mají rádi, známe se už roky – odreagovávám se od stresů a starostí všedního dne...

...Jsem prakticky nevidomá – světloplachost s poruchou barvocitu (mám to vrozené, v osmnácti se mi to hodně zhoršilo)... Člověka nepoznám – když ho vidím na ulici, rozeznám jen siluetu. Zblízka nevidím detaily, které lidi odlišují... Tam, kde to znám, vypadám suverénně. Je to ale tím, že mám dobrou orientaci...
...Nestojím o lítost jiných nad mým osudem, daleko raději jsem, když mě zdraví lidé obdivují. Není nic krásnějšího na světě, než se dokázat vyrovnat ve sportu zdravým a ještě je i předběhnout. Teda alespoň pro mě. A přitom vnímat potlesk a údiv diváků při závodech.
Trenér agility, který mě již několik let připravuje, ke mně od začátku přistupoval jako ke zdravému člověku, a já jsem mu za to vděčná. Bez tohoto faktu bych nikdy nedokázala uspět mezi zdravými závodníky...



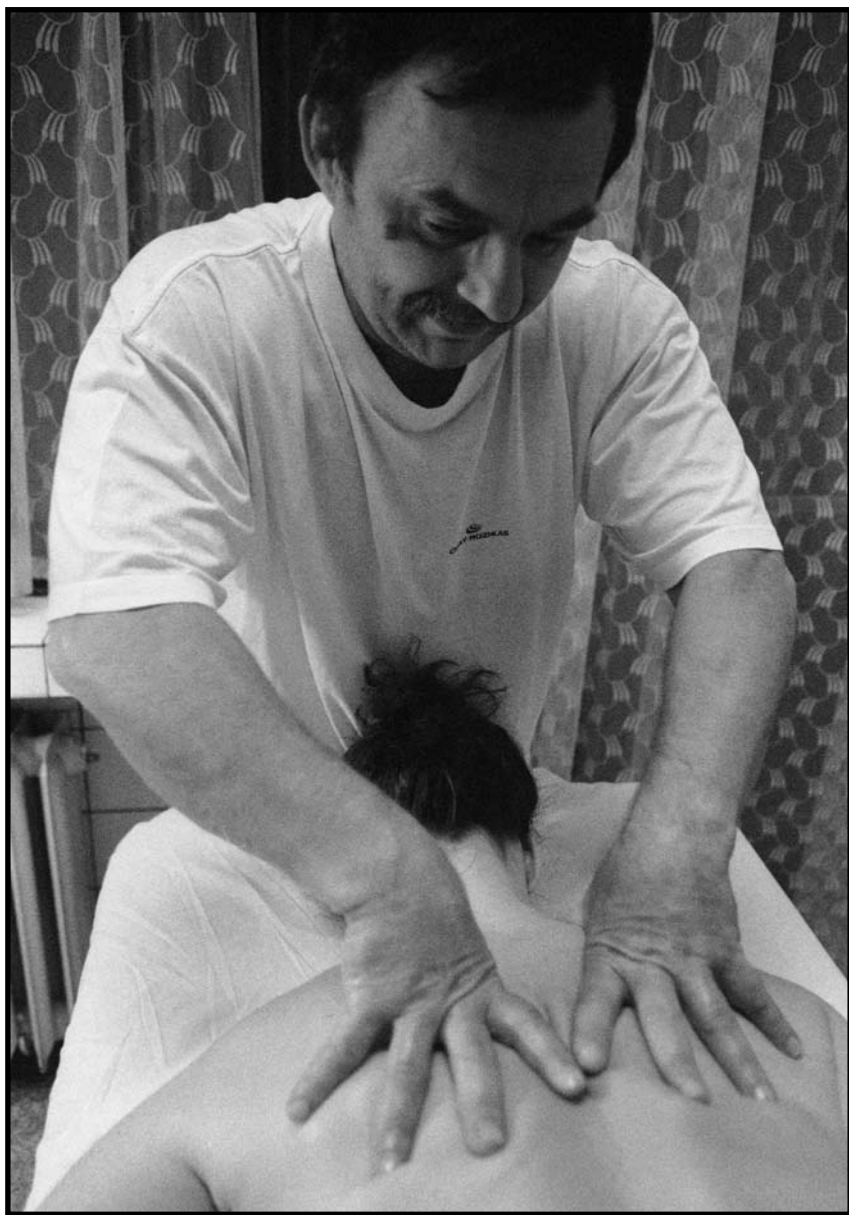
MASÉR

PETR HAKEN

Všechno je vidět přes ruce...

...Když někoho po třiceti letech práce baví, tak je to dostatečný důkaz toho, že práci má rád.
I když přicházejí krize, špatné nálady, nechodím do práce otrávený...

...Vidím obrysy... nevidím kalhoty, sukni, zelené nebo modré oči... Někdy je u maséra skoro na škodu vidět.
Zrak trochu rozptyluje. Důležitější je hmat, tlak, soustředění na svalovou hmotu...



VÝTVARNICE (MODELOVÁNÍ A PRÁCE S KORÁLKY)

WANDA HRADECKÁ

...Samotná tvorba mi nepřináší klid a uvolnění – je to spíš boj.

Občas mi ale udělá radost výsledek...

...Korálky – to je jediný případ, kdy můžu pracovat s barvou a nepotřebuju pomoc druhého. Nejdřív si je ale musím nechat roztřídit do krabiček popsaných „Braillem“. A je to. Radši bych malovala štětcem, jenže nemůžu. To, co teče, se nedá kontrolovat hmatem, pokud nechci vytvořit „potápanou matlaninu“ nebo abstraktní veledílo. S korálky mám kontrolu nad barvami. Ne vždy se střím do správného místa, ale moje schopnost ovlivnit výsledek práce je velká...

...Nejdřív jsem modelovala z hlíny, pak z moduritu. Moc se mi to ale nelíbilo. Když jsem dělala z hlíny, někdo mi to musel „naglazovat“ (mně se ten hladký povrch moc líbí). Modurit je zase pořád bílý a když mi někdo přivezl barevný z Německa, byl děsně tvrdý a drolivý. Zvlhčování nepomáhalo. Jen těch šest lákavých barev mi bránilo hodit to do popelnice. Usadila jsem se před šest misek a vyráběla figurky. Třeba Skvrnitého geparda. Později jsem zjistila, že existuje samotvrdnoucí hmota. Nevaří se, ztvdne vysušením. Kamarádka – výtvarnice mi kousek hmoty dala a já vymodelovala kachnu. Pak jsem si koupila hmotu vlastní. Podobnou, jenže ne úplně stejnou. Příšerně smrdí! Ale dá se do ní zabudovat kdecó, korálky, kamínky i mušle...



VÝTVARNICE (PALIČKOVÁNÍ)

JIŘINA HOLEŇOVÁ

...Paličkování mě zlákal teprve, když už jsem neviděla vůbec nic...

...Je to pro mě takové cvičení. Nejen hmatu a jemné motoriky, ale hlavně soustředění, trpělivosti a pevné vůle. Paličkuju na ploché podušce neboli herduli. Vzor čili podvinek je reliéfní. Mohu si tedy nahmatat, kam zapíchnout špendlíky. Ty jsou zapotřebí k vypnutí krajky. Reliéfní podvinky mi vyrábí lektorka kroužku paličkování krajky pro nevidomé Mgr. Helena Slouková. Ta mi také pomáhá tam, kde začne být hmat na spleť práce krátký. Paličkuju z různých materiálů od lněných nití přes provaz až po drát. Na fotografii se právě pokouším upaličkovat další kousek anděla...

...Dokud jsem viděla, tedy do patnácti let, mi přišlo paličkování jen jako změřit nití a paliček. Zlákal mě teprve, když už jsem neviděla vůbec nic. Snad abych si na vlastní kůži stále znovu ověřovala, že stojí za to učit se pořád něco nového...



VÝTVARNICE (PROKRESLOVÁNÍ)

PAVLA FRANCOVÁ

...Malování je mi radostí, způsobem, jak vyslovovat, čím v sobě mimo jiné také žiju...

Z výtvarného katalogu k výstavám Pavly Francové:

...Linky a křivky prorývá do papíru propisovací tužkou. Když papír podloží tenkou vrstvou látky, je vyrytá stopa ještě čitelnější, vznik kresby kontroluje hmatem... Hmat určuje sílu, hustotu i nasazení čar, velikost detailu, stylizaci lidí, zvířat, rostlin, stromů, krajin, abstraktních kompozic... Po prokreslení základních tvarů a detailů papír otočí (reliéf je z druhé strany vystoupilý, pro hmat zřetelnější) a lineární kresbu vybarvuje pastely... Každá barva má přesné místo, mokřý okr je šestá křída v prvním platu. Když si koupí novou barvu, poradí se s někým, kdo umí barvy popsat. („Popsat barvy není lehké, ne každý vidící to dokáže.“) Pro každou vymyslí svůj vlastní, krátký a výstižný název – kanárek, lilek, mladé osení. Pastelku musí po použití vždy vrátit na přesné místo. Když se chce ujistit, jestli barvu uložila správně, přečte si popisek napsaný Brailleovým písmem...

...Už řadu let nevidím a to tak, že opravdu vůbec nic. A to nic je dokonalé, takže není ani tmou, ani šedou mlhou, ani ničím jiným, co lze vidět třeba se zavřenýma očima. Moje nic je takové, jako když vás třeba něco šimrá na zádech. V představě se mi ale přitom odvíjejí barevné obrazy, které mne neustále obklopují. Vidím v nich všechno, co jsem vidávala kdysi, ale i co mi kdo kdy popsal, co se mi vynořilo při čtení nebo o čem se mi zdálo. Je to nádherný barevný svět, do kterého si chodím vybírat náměty pro své obrázky. Malování je mi radostí, způsobem, jak vyslovovat, čím v sobě mimo jiné také žiju. Různá setkání s lidmi, zážitky všeho druhu, se do mne protiskují a malováním je často pak i doprožiju.



POŽITKÁŘ

ONDŘEJ FRÁNEK

Vyfoťte mě, jak umím normálně – obyčejně žít...

...Mě těší, když si můžu vypít čaj, kouřit dýmku nebo se smát s kolegy...

...Objevil jsem krásné uhlíky z kokosového vlákna. Jeden dáme rozehtívat, zatímco připravíme dýmku.

Uhlí necítíte, je to čistý teplo... Tabák se necpe, ten musí být jako vánek... Přiklopíme tarbušem a jdeme na to...

...Všechny tyhle krásné věci jsou na to, aby si je člověk užíval – tohle je výsledek toho, že pracuje...

...Tím, že mám zrakovou vadu od narození, tak nevím, co je to vidět normálně. Nevidím detaily.

Spiš barvy, siluety. Číselně – to, co vy vidíte ze 60 metrů, já vidím ze tří... Na čtení mám speciální brýle...

PRACOVNÍK SOFTWARE SPOLEČNOSTI

ONDŘEJ FRÁNEK

Tady věci dělají s láskou, nespěchají...

...Ráno jsem šel na pohovor a věděl jsem, že si jdu pro novou práci...

...Splnil se mi můj sen, věděl jsem, že chci dělat na normálním trhu práce...

...Měl jsem potřebu si to dokázat – teď si toho náležitě vážím...

...Myslím, že současný způsob zaměstnávání, který je v naší zemi nastaven, je „novodobé otroctví“ – člověk je celý den v práci, stroje čas nedávají, ale berou. V této firmě je to jinak – mám povinnost být na pracovišti dva dny v týdnu, zbytek pak pracuji z domova...



HOROLEZKYNĚ

ZUZANA CHAMULOVÁ

Víš, jakou mají nevidomí při lezení výhodu? – Netrpí závratí!

...Lezu druhým rokem. Rodiče mě nechtějí moc na stěnu pouštět – je to s nima prostě těžký...

...Vidím světlo a stín. Lidi si pletu se sloupama, někdy je to lepší...



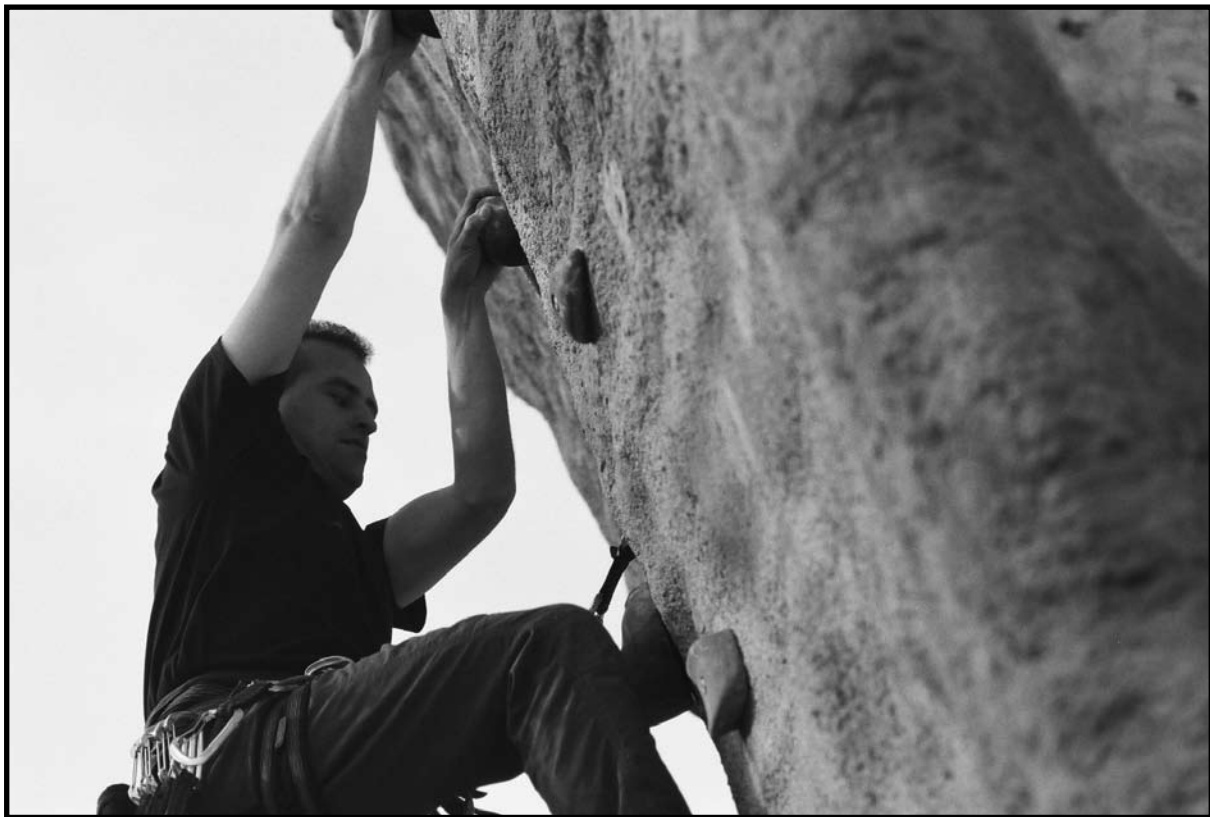
HOROLEZEC

JAN ŘÍHA

...Jak šel čas, pomalu ale jistě jsem si uvědomoval, že se nemohu jen litovat, ale že chci svému okolí a hlavně sobě ukázat, že něco dokážu...

...Osud mi přihrál náhodu, která mi ukázala cestu. Na učilišti jsem se dostal do kontaktu s umělou stěnou a tím to všechno začalo. Nejdříve jsem zdolával umělé stěny různých obtížností a trpělivě jsem se připravoval na ten den „D“. Na ten vzácný okamžik, kdy si budu moci vyzkoušet dotek s opravdovou skálou. A ten okamžik jednoho dne přišel. Já jsem na tu skálu opravdu vylezl. Dokázal jsem to a ten pocit, který jsem měl, je k nezaplacení. Konečně jsem měl pocit, že někam patřím. Lezu na druhém laně (druhý), protože jako první nemohu jistit. Jsem si plně vědom omezení se na skupinu, která mi napovídá spáry ve skále. Bez její pomoci je najdu, ale chvíli mi to trvá. Pak jsem unavený a ztratím tím hodně energie...

...V roce 2006 jsem založil oddíl Matahari (www.homatahari.cz), který se snaží v ČR zajistit lezení pro handicapované (zajistit jim pokud možno zdarma lezecké vybavení, možnost trénovat na umělé lezecké stěně; lidi, kteří je jistí, navážou a vše naučí)...



DIVADELNICE

IVA MOJŽÍŠKOVÁ

A hraju jako všichni...

...Mám udělanou konzervatoř. Osmnáct let jsem učila v hudebce a skládala jsem přitom vlastní věci pro sólová vystoupení – koncerty. Sice jsem učila zpěv a kytaru, ale písničky jsem nakonec dělala s klavírem – jen tak pro radost. Repertoár tedy trochu skládám, trochu ale „kradu“ jiným autorům... Kamarád vymýšlí doprovody a já si vše pak nazpívám... Ve Vervě je všechno samovýroba. Dekameron, který právě zkoušíme, nám sloužil jako inspirace. Já dodělala muziku a všechny ruchy a zvuky...

Divadelní spolek Verva

...Jsme dobrá parta...

...Řada lidí nevidí, ostatní vidí všelijak. Neřešíme to. Důležité je, že nás to baví... Pohyb se dá nacvičit vždycky. Pro nevidomé nahrajeme text na kazetu, aby se ho mohli učit...

...Holky krásně zpívají, pár lidí báječně recituje... Všichni chtějí něco zkusit... Je tu hlavně pohoda, švanda. Nehoníme se, není to dril...

...Někdy to vypadá, že se představení nedá a nedá dohromady. Pak se to ale v jeden okamžik zlomí a jde to...

...Zkoušíme jednou týdně, když „jde do tuhého“ před vystoupením, tak dvakrát týdně...

...Funguje to báječně vlastně samo...

Divadelní soubor Verva rád uvítá nové členy

Již několikátým rokem se každý týden schází amatérský divadelní soubor Verva, jehož členy tvoří lidé se zrakovým či tělesným postižením i lidé bez postižení. Všechny je spojuje láska k divadlu, ale i přátelství a humor. V současné době hrají černou komedii od italského dramatika A. Nicolaie „Pětkrát do černého“, konverzačku anglického autora N. Cowarda „Neposedný duch“ a tři aktovky inspirované povídkami I. Herrmanna a D. Sayersové. Vzhledem k tomu, že někteří členové jsou také dobří hudebníci a zpěváci, součástí jejich repertoáru je několik hudebně-dramatických pořadů.

Více informací a možné přihlášky na www.okamzik.cz.



TATÍNEK

PETR MACH

...Rodinu chápu jako velké štěstí...

...I jako nevidomý otec se mohu věnovat naší malé Báře, někdy přitom ale musím zvládat určitá úskalí. Víc na ni mluvím, občas se jí dotýkám, hodně se snažím ptát. Ona je zase dost pružná, a hodně pochopí, a tak se většinou domluvíme. Rodinu chápu na jednu stranu jako velké štěstí, že ji mohu mít – dokonce se zdravou ženou – a velikou radost, protože pro mě představuje právě hlavně ty moje dvě holky (dcerku Barunku a manželku Marušku). Také je to ale starost – dobře je zabezpečit a zvládat to, co bych zvládat měl... Radosti je ale určitě víc...

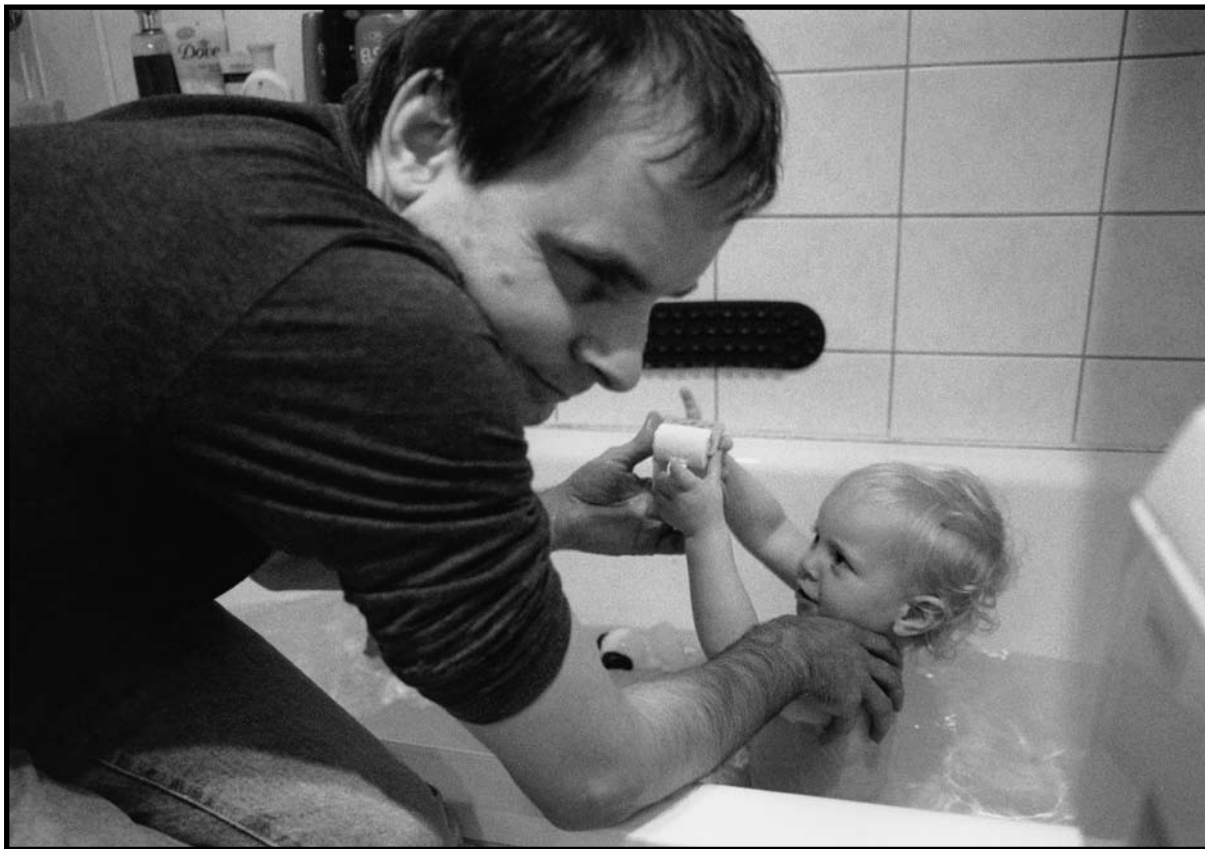
Koupání

...Téměř každý všední den část dopoledne trávím s malou. Odpoledne jsem pak v práci a vracívám se domů obvykle kolem osmé. Malá chodí spát většinou pozdě – někdy v půl desáté, sem tam i déle, a tak se i večer ještě trochu užijeme – povídáme si, hrajeme si, honíme se. Já koupávám asi dvakrát až třikrát v týdnu – jak to vyjde... Občas si vlezeme do vany spolu a kolem nás je plno hraček...

Modelování

...Ze začátku jsme modelovali víc. To bylo Barunce něco přes rok. Když je ale venku hezky, snažíme se být raději na čerstvém vzduchu.... Já sám nejsem zrovna moc zručnej – spíš si zkouším „jak na to“. Složitější věci mi nejdou, rád bych to časem trochu vylepšil: zvířátka a ostatní...

...Nevidím od narození vůbec nic. Mám sítnici spálenou z inkubátoru, to se v té době stávalo poměrně často. Vnímám ale zvukové odrazy – vzduch se odráží od překážek, a tak je slyšet, kde stojí dům, člověk, nebo kde roste strom. Ještě v deseti letech jsem si občas myslel, že je to zrakový vjem – nebyla to ale pravda, je to jiný druh smyslového sluchového vnímání. Keř nebo dům dělá „stěnu“ a já ji cítím – slyším před sebou nebo vedle sebe i na několik metrů daleko, zavřete si oči a vyzkoušejte to. Když jdu v hluku, tak odrazy nevnímám tak zřetelně. V lese, kde je ticho, se ale většina z nás nevidomých dokáže báječně vyhýbat stromům, neznalé to pěkně šokuje...



POJMY

Trasér

Označení pro člověka, který nevidomého doprovází při sportování všeho druhu. Trasér handicapovanému sportovci umožňuje např. běhat nebo lyžovat... V tandemové cyklistice se používá také výrazu „pilot“.

Brailleovo písmo

Plnohodnotný systém znaků pro psaní i čtení hmatem. Základ písma tvoří prostorově uspořádaná šestice vystoupilých bodů (tzv. šestibod – tři body pod sebou ve dvou sloupcích). V prostředí zrakově postižených se Brailleovo písmo často nazývá písmem bodovým, nebo stručně Braillem. Písmo se píše za pomoci Pichtova psacího stroje, tabulky a bodátka nebo moderních oboustranných tiskáren připojených k počítači. Brailleovo písmo je univerzální a mezinárodní. Jeho pomocí lze zaznamenat jak např. vysokoškolskou matematiku, tak i notový záznam.

O NEVIDOMÝCH

Miroslava Kožušková

(dobrovolnice sdružení Okamžik, asistentka nevidomého tatínka Petra Macha)

*Nevidomý? Před necelými dvěma lety to pro mě byl jen nějaký člověk s bílou holí.
A dnes?*

Nevysoký mladý muž s duší kluka.

I když svět kolem sebe nevidí, usmívá se na něj.

Skvělý muzikant, milující manžel a tatínek holčičky ne nepodobné malému andělíčkovi. Říká jí MOJE SLUNÍČKO.

S jeho Sluníčkem se spolu procházíme po lese, tancujeme „kolo mlýnský“, lezeme všichni tři na prolézačku (opravdu jsem si nemyslela, že mě to v mém věku ještě potká!), jezdíme metrem, když prší...

Slova klient a osobní asistentka jsme už dávno vyměnili za přátelství.

Miroslav Michálek

(nevidomý ředitel sdružení Okamžik)

Nejsme vlastně všichni nevidomí, někteří z nás přece jen trochu vidí. Říkají nám nevidomí, prakticky nevidomí, osoby se zbytky zraku, těžce slabozrací, lidé se zrakovým postižením a tak všelijak. Možná se zeptáte, proč „prakticky“ nevidomí, co je na tom praktického? Představte si, že vidíte podivnou temnou skvrnu a usilovně přemýšlíte, jestli to je člověk nebo strom. Abyste se rozhodli, potřebovali byste vidět víc. Ale vy vidíte jenom skvrnu... A pak vás napadne, že je vlastně dobré vidět alespoň onu skvrnu. Vždyt víte důležitou věc, že je něco před vámi. Pokud to je strom, můžete prozkoumat hmatem jeho kůru, pokud to na vás promluví, můžete neznámému podat ruku. Není to „praktické“?

AUTORSKÝ TÝM



Hana Fleknová

(fotografka výstavy)

Když jsem zpočátku o připravované výstavě přemýšlela, přepadl mě pocit velké zodpovědnosti. Jakmile jsem však začala fotografovat první nevidomé, zjistila jsem, že je to především velká zábava. Mile mě překvapili svou přirozeností. Nearanžovali se do předem naučených strnulých póz. Neměli tendenci neustále sledovat, kde se s fotoaparátem pohybují, aby mohli na své tváře vykouzlit ten správný oslnivý úsměv určený výhradně pro objektiv. Všichni byli velmi uvolnění a bezprostřední. A díky nim byla práce na souboru příjemná a obohacující zároveň.

Vystudovala Ekonomicko–správní fakultu Masarykovy univerzity v Brně. V současnosti pracuje v soukromém finančním sektoru. Fotografovat začala v dětství, avšak aktivně se této činnosti věnuje od roku 2000. V letech 2003–2005 studovala v ateliéru Fabion pod vedením MgA. Josefa Ptáčka a Prof. Ludvíka Barana.

Petra Chmelařová

(konceptce výstavy)

...Každý si nese životem to „své omezení“. Některé je zjevné. Jiné se zase může ukrývat pěkně hluboko v nás a druhí o jeho existenci nemusejí třeba ani vědět. Setkávání s lidmi, kteří nevidí, proto nevnímám jako něco mimořádného. Nevidomí jsou pro mě především lidmi – stejnými jako jste Vy nebo já. Mají také své nálady, smutky, radosti, přání... Některé věci zvládají bez zaváhání, jiné jsou pro ně obtížné – i v tom jsme si podobní... Práce na výstavě pro mne byla ujištěním, že dané „životní limity“ lze překonávat – ať už vidíme nebo nikoliv. Vše záleží jen na nás.

Absolvovala magisterské studium na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni obor výtvarná výchova–český jazyk. Šest let pracovala především s dětmi a pro děti (nejraději pak v DDM Praha 3 – Ulita). Protože ráda objevuje nové cesty, účastnila se různých kurzů a výcviků. „Náhodné“ přečtení knihy o životě beze zraku ji dovedlo do sdružení Okamžik, kde nyní pracuje třetím rokem jako koordinátorka práce s veřejností.

O POŘADATELI VÝSTAVY

KDO JSME?

Okamžik – sdružení pro podporu nejen nevidomých

- vznikl v Praze v roce 2000 jako občanské sdružení s posláním pomáhat zrakově a jinak zdravotně postiženým
- je záměrně nepočetným týmem vidících i nevidomých, kteří chtějí bez formálních složitostí a zbytečných nákladů realizovat netradiční projekty
- podporuje samostatný život a tvořivost zrakově a jinak zdravotně postižených
- dlouhodobě přispívá k lepší informovanosti veřejnosti o nevidomých a k jejich sblížování se světem vidících

CO DĚLÁME?

- sociálně aktivizační služby pro lidi s těžkým zrakovým postižením zajišťované profesionálně vedenými dobrovolníky (dlouhodobá spolupráce stálé dvojice „nevidomý klient / dobrovolný osobní asistent“ v dohodnuté oblasti a za podpory pracovníků projektu; telefonicky sjednáváné jednorázové doprovody nevidomých, které uskutečňují proškolení dobrovolníci)
- osobní asistence pro děti s těžkým zrakovým postižením zajišťovaná odborně vedenými proškolenými asistenty
- akreditovaný dobrovolnický program
- poradenství zaměřené na otázky samostatného života zrakově postižených, které je určeno nejen jim, ale také rodinným příslušníkům, spolupracovníkům a dalším zainteresovaným (včetně pořádání seminářů a besed)
- kulturní aktivity tematicky nebo autorsky související se zdravotním postižením (celostátní umělecké soutěže, zájmové kroužky, kluby a jednorázové tvořivé dílny)
- ediční činnost tematicky nebo autorsky související se zdravotním postižením
- načítání knih pro nevidomé
- osvětové akce a informační činnost

KONTAKTY

Adresa: Pacovská 31, 140 00 Praha 4

Tel./fax: 233 379 196

Tel.: Sociálně aktivizační služby / dobrovolnické centrum – 233 379 196

Doprovázení a osobní asistence pro děti – 222 360 694

Kulturní aktivity, osvětové akce – 220 571 173

Poradna pro otázky samostatného života nevidomých – 233 371 277

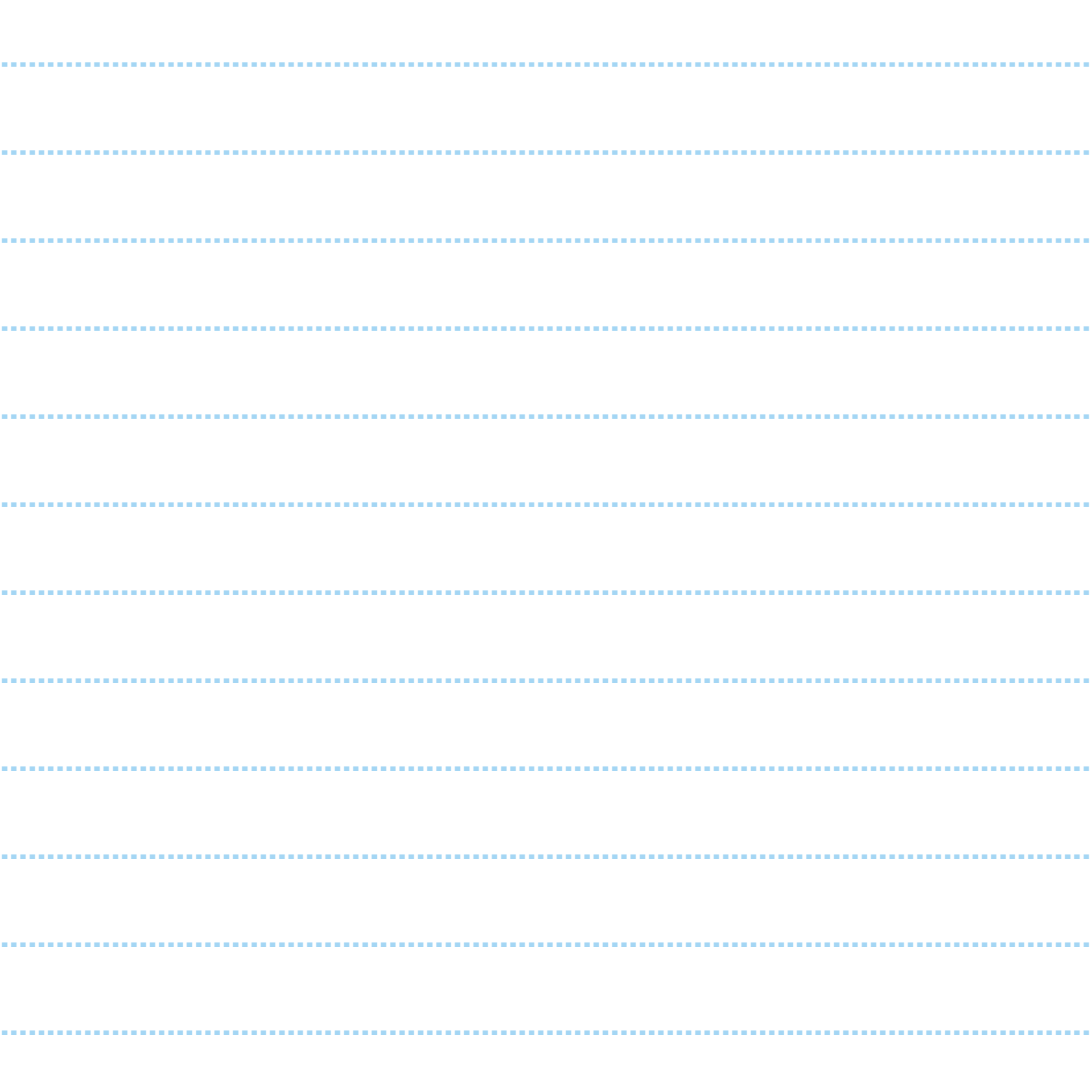
Zelená linka (bezplatná) pro poradenství – 800 155 100

Mobil: 775 209 055, 604 841 926, 774 209 055

E-mail: okamzik@okamzik.cz

Web: www.okamzik.cz, www.nevidomimezinami.cz

Číslo účtu pro finanční podporu Okamžiku: 334 334 / 2400



Petra Chmelařová – Hana Fleknová

nevidomí (mezi) námi

Vydal Okamžik – sdružení pro podporu nejen nevidomých,
Pacovská 31, Praha 4 jako svou 28. publikaci
Grafická úprava Helena Kopecká
Tisk Tiskárna Daniel

Vydání publikace bylo finančně podpořeno Evropskou unií
v rámci programu Transition Facility
a Ministerstvem zdravotnictví České republiky
1. vydání, 1000 výtisků
Praha 2007
ISBN 978–80–86932–14–9
www.okamzik.cz
www.nevidomimezinami.cz